

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU MÄÄRUS (kaheksas koda)

10. juuli 2019*

Eelotsusetaotlus – Euroopa Kohtu kodukorra artikkel 99 – Õigusalane koostöö tsiviilasjades – Kohtualluvus vanemliku vastutusega seotud asjades – Määrus (EÜ) nr 2201/2003 – Artikkel 15 – Kohtuasja üleviimine teise liikmesriigi kohtusse, kus on asja arutamiseks paremad võimalused – Erand lapse hariliku viibimiskoha kohtu üldise kohtualluvuse reeglist – Lapse eriline side teise liikmesriigiga – Tegurid, mille alusel saab kindlaks määrata kohtu, kus on asja arutamiseks paremad võimalused – Erinevad õigusnormid – Lapse parimad huvid

Kohtuasjas C-530/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunalul Ilfovi (Ilfovi apellatsioonikohus, Rumeenia) 20. juuni 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 13. augustil 2018, menetluses

EP

versus

FO,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president F. Biltgen, kohtunikud C. G. Fernlund (ettekandja) ja L. S. Rossi,

kohtujurist: E. Tanchev,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- EP, esindaja: *avocat* C. D. Giurgiu,
- FO, kes esindas ennast ise,
- Rumeenia valitsus, esindajad: E. Gane, L. Lițu ja C. Canțăr,
- Euroopa Komisjon, esindajad: M. Wilderspin ja A. Biolan,

arvestades vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 99 pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi põhistatud määrusega,

* Kohtumenetluse keel: rumeenia.

on teinud järgmise

määruse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 27. novembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000 (ELT 2003, L 338, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 243), artikli 15 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on EP ja FO ning mis puudutab nende alaealise lapse isikuhooldusõiguse ja hariliku viibimiskoha kindlaksmääramist ja lapsele elatise maksmist.

Õiguslik raamistik

- 3 Määruse nr 2201/2003 põhjendus 13 kõlab järgmiselt:

„Lapse huvides võimaldab käesolev määrus erandina ja teatavatel tingimustel pädeval kohtul anda asi edasi teise liikmesriigi kohtule, kui sellel kohtul on asja arutamiseks paremad võimalused. [...]“.

- 4 Määruse artikli 8 „Üldine kohtualluvus“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Liikmesriigi kohtutel on vanemliku vastutuse asjus pädevus lapse suhtes, kelle alaline elukoht [mõiste „alaline elukoht“ asemel on edaspidi kasutatud täpsemat vastet „harilik viibimiskoht“] on hagi esitamise ajal selles liikmesriigis.“

- 5 Määruse artiklis 15 „Kohtuasja üleviimine kohtusse, kus on asja arutamiseks paremad võimalused“ on sätestatud:

„1. Erandina võivad selle liikmesriigi kohtud, kelle kohtualluvuses on asja sisuline arutamine, kui nad leiavad, et teise liikmesriigi kohtus, millega lapsel on eriline side, oleks asja või selle konkreetse osa arutamiseks paremad võimalused ja kui see on lapse parimates huvides:

- a) peatada kõnealuse menetluse või selle osa ja kutsuda osapooli esitama taotlust kõnealuse teise liikmesriigi kohtule vastavalt lõikele 4; või
- b) taotleda, et teise liikmesriigi kohus saaks pädevuse vastavalt lõikele 5.

2. Lõiget 1 kohaldatakse:

- a) ühe osapoole taotluse alusel või
- b) kohtu omal algatusel või
- c) teise liikmesriigi kohtu taotluse põhjal, millega lapsel on eriline side vastavalt lõikele 3.

Kohtu omal algatusel või teise liikmesriigi kohtu taotluse põhjal toimunud üleviimisega peab nõustuma vähemalt üks osapool.

3. Lapsel loetakse olevat lõikes 1 nimetatud eriline side liikmesriigiga, kui see liikmesriik:

- a) on saanud lapse [harilikuks viibimiskohaks] pärast lõikes 1 nimetatud kohtusse pöördumist või

- b) on lapse varasem [harilik viibimiskoht] või
- c) on andnud lapsele kodakondsuse või
- d) on vanemliku vastutuse kandja [harilik viibimiskoht] või
- e) on koht, kus asub lapse vara, kui kohtuasi käsitleb lapse kaitseks võetavaid meetmeid, mis on seotud tema vara haldamise, säilitamise või käsutamisega.

4. Asja sisuliseks arutamiseks pädev liikmesriigi kohus kehtestab tähtaja, mille jooksul tuleb vastavalt lõikele 1 pöörduda kõnealuse teise liikmesriigi kohtutesse.

Kui selleks ajaks ei ole kohtutesse pöördutud, jätkab kohus, kuhu pöörduti, pädevuse teostamist vastavalt artiklitele 8–14.

5. Juhul, kui see on kohtuasja konkreetsete asjaolude tõttu lapse parimates huvides, võivad kõnealuse teise liikmesriigi kohtud võtta pädevuse kuue nädala jooksul pärast nende poole pöördumist vastavalt lõike 1 punktile a või b. Sel juhul loobub kohus, kuhu esimesena pöörduti, pädevusest. Muul juhul jätkab kohus, kuhu esimesena pöörduti, pädevuse teostamist vastavalt artiklitele 8–14.

6. Käesoleva artikli eesmärgil teevad kohtud koostööd kas otseselt või siis vastavalt artiklile 53 määratud keskasutuste kaudu.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 6 Rumeenia kodanik EP abiellus 2005. aastal Prantsuse kodaniku FO-ga. 13. oktoobril 2006 sündis neile Prantsusmaal laps.
- 7 EP ja FO elavad alates 2013. aastast lahus ja nende laps elab alates sellest ajast oma ema elukohas Rumeenias.
- 8 Lapse ema pöördus 13. jaanuaril 2014 Judecătoria Buftea (Buftea esimese astme kohus, Rumeenia) poole ja palus abielu lahutada, määrata kindlaks lapse isikuhooldusõigus ja kohustada lapse isa FO-d elatist maksma.
- 9 FO väitis vastu, et asja arutamine ei kuulu Rumeenia kohtute alluvusse, vaid seda peaksid tegema Venemaa kohtud, samuti on tegemist rahvusvahelise *lis pendens* i olukorraga ja pealegi ei ole asi vastuvõetav. Ta esitas samas täiendava võimalusena vastuhagi, milles palus abielu lahutada EP süü tõttu, talle täieliku vanemliku vastutuse ja lapse isikuhooldusõiguse määramist ja EP-lt lapsele elatise väljamõistmist.
- 10 Judecătoria Buftea (Buftea esimese astme kohus) lükkas 10. oktoobri 2014. aasta määruses need FO kolm vastuväidet tagasi ning asus 12. jaanuari 2015. aasta kohtumääruses seisukohale, et põhikohtuasjas tuleb kohaldada Rumeenia õigust.
- 11 EP ja FO esitasid 8. juunil 2016 lõpuks taotluse abielu lahutamiseks poolte kokkuleppel, kuid mõlemad soovisid, et ainult neile määrataks vanema hooldusõigus, alaealise lapse elukohaks nende vastav elukoht ja et teine lapsevanem maksaks lapsele elatist. FO soovis teise võimalusena, et neile määrataks ühine hooldusõigus.
- 12 Judecătoria Buftea (Buftea esimese astme kohus) lahutas 4. juuli 2016. aasta otsuses abielu EP ja FO kokkuleppel, otsustas, et vanemlikku vastutust teostatakse ühiselt, määras lapse elukoha ema juurde, kinnitas lapse ja isa külastuskorra ning kohustas viimast oma lapsele elatist maksma.

- 13 FO esitatud jagatud elukoha taotluse kohta, mis põhineb Prantsuse õiguses toodud võimalusel, rõhutas kohus, et vastavalt Prantsuse kohtute praktikale võib sellises vormis elukoha määramist takistada see, kui pooled ei saavuta kokkulepet.
- 14 FO ja EP esitasid 7. aprillil 2017 esimese astme kohtu otsuse peale apellatsioonkaebuse Tribunalul Ilfovile (Ilfovi apellatsioonikohus, Rumeenia).
- 15 FO leidis, et selle kohtuvaidluse lahendamine ei kuulunud Judecătoria Buftea (Buftea esimese astme kohus) alluvusse ning palus kohtuotsuse tühistada.
- 16 Ühtlasi leidsid mõlemad pooled, et kohtuotsust tuleks sisuliselt muuta neile soodsamaks.
- 17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Judecătoria Buftea (Buftea esimese astme kohus) võttis enda otsuses arvesse lapse parimaid huve, laps elab 2013. aasta lõpust koos emaga Rumeenias, käib Prantsuse koolis ja on enda keskkonda hästi integreerunud. Just Rumeeniaga on lapsel kõige tugevamad sidemed, seda nii keele kui kultuuri osas.
- 18 Seevastu on FO, kes on deklareerinud enda peamise elukoha nii Prantsusmaal, Rumeenias kui Venemaal, tööalane olukord hetkel ebakindel ja tema tegevuse iseloom ei jäta talle piisavalt aega lapsega tegelemiseks. FO kinnitus, et ta on valmis loobuma enda karjäärist ja asuma elama oma lapse juurde Rumeeniasse, ei ole piisav, et määrata lapse elukoht isa juurde. Lisaks on laps öelnud, et ta on seotud mõlema vanemaga, ta kannatab nende pidevate vaidluste tõttu ning kuigi ta ei soovi valmistada pettumust enda isale, soovib ta elada ema juures.
- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitab siiski küsimuse FO apellatsioonkaebuse põhjal, milles tuginetakse Rumeenia kohtualluvuse puudumisele ja väidetakse, et Prantsuse kohtutes oleksid vanemliku vastutuse kindlaksmääramise taotluse arutamiseks paremad võimalused. Ta leiab seega, et tema kohtualluvust tuleb kontrollida määruse nr 2201/2003 artikli 15 sätete järgi.
- 20 Neil asjaoludel otsustas Tribunalul Ilfov (Ilfovi apellatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
 - „1. Kas [...] määruse [nr 2201/2003] artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et sellega on kehtestatud erand reeglist, mille kohaselt allub asi selle koha kohtule, kus on lapse harilik viibimiskoht?
 2. Kas määruse [nr 2201/2003] artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et kriteeriumideks, mis näitavad lapse erilist sidet Prantsusmaaga (ja milleks on kohtuasja poole nimetatud asjaolud, et laps sündis Prantsusmaal, tema isa on Prantsuse Vabariigi kodanik, tal on Prantsusmaal perekond, mis põhineb veresugulusel ning koosneb kahest õest ja ühest vennast, õetütrest, isapoolsest vanaisast, isa praegusest elukaaslasest ja nende alaealisest tütrest, samas kui Rumeenias ei ole tal ühtegi emapoolsest sugulast, ta käib Prantsuse koolis, lapse kasvatus ja mõtteviis on alati olnud prantsuspärased, vanemad räägivad kodus omavahel ja lapsega alati prantsuse keelt) ning seepärast peab liikmesriigi kohus otsustama, et Prantsusmaa kohtutel on asja arutamiseks paremad võimalused?
 3. Kas määruse [nr 2201/2003] artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et menetlusnormide erinevused nende kahe riigi vahel, näiteks asja arutamine kinnisel kohtuistungil spetsialiseerunud kohtunike poolt, teenivad lapse parimaid huve selle liidu õigusnormi tähenduses?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

- 21 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 99 kohaselt võib Euroopa Kohus juhul, kui küsimusele võib vastuse selgelt tuletada kohtupraktikast või kui esitatud küsimusele antav vastus ei tekita põhjendatud kahtlust, igal ajal ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja pärast kohtujuristi ärakuulamist lahendada kohtuasja põhistatud määrusega.
- 22 Käesolevas kohtuasjas tuleb seda sätet kohaldada.

Esimene küsimus

- 23 Esimese küsimusega, milles soovitakse teada, kas määruse nr 2201/2003 artikli 15 sõnastusest endast võib järeldada, et artikkel 15 on erand selle määruse artiklis 8 ette nähtud üldisest kohtualluvusest, mille kohaselt allub vanemliku vastutusega seotud kohtuasjade arutamine selle liikmesriigi kohtutele, kus on lapse harilik viibimiskoht kohtusse pöördumise ajal.
- 24 Nimelt on määruse nr 2201/2003 artikli 15 lõikes 1 sõnaselgelt ette nähtud, et tegemist on erandiga. Nagu Euroopa Kohus on otsustanud, kujutab artikkel 15 lõige 1 endast selle määruse artikli 8 lõikes 1 ette nähtud üldnormi suhtes erinormi ja erandit, mistõttu tuleb seda tõlgendada kitsalt ja kohtuasja võib üle viia kohtusse, kus on asja arutamiseks paremad võimalused, üksnes erandkorras (vt selle kohta 27. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus D., C-428/15, EU:C:2016:819, punktid 47 ja 48, ning 4. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus IQ, C-478/17, EU:C:2018:812, punkt 32).
- 25 Järelikult tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 2201/2003 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et see on erand määruse nr 2201/2003 artiklis 8 ette nähtud üldisest kohtualluvusest, mille kohaselt määratakse liikmesriikide kohtute alluvus kindlaks lapse hariliku viibimiskohaga kohtusse pöördumise ajal.

Teine küsimus

- 26 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 2201/2003 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et selles on toodud kriteeriumid, mille alusel saab kindlaks teha, kas lapsel on eriline side mõne muu liikmesriigiga kui liikmesriik, millele allub kohtuasja sisuline läbivaatamine, kas need kriteeriumid on ammendavalt esitatud ja kas juhul kui need kriteeriumid on täidetud, nähtub sellest, et selle liikmesriigi kohtutes on asja arutamiseks paremad võimalused.
- 27 Kõigepealt tuleb märkida, et määruse nr 2201/2003 artikli 15 lõike 3 sõnastusest endast nähtub, et selles artiklis on toodud viis alternatiivset kriteeriumi, mille alusel saab otsustada, et lapsel on mingi liikmesriigiga eriline side.
- 28 Edasi, nagu Euroopa Kohus on otsustanud, on selle sätte punktides a–e toodud kriteeriumid esitatud ammendavalt ja üleviimise võimalus on juba eos välistatud kohtuasjade puhul, milles need asjaolud puuduvad (27. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus D., C-428/15, EU:C:2016:819, punkt 51, ja 4. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus IQ, C-478/17, EU:C:2018:812, punkt 35).
- 29 Selle kohta, nagu on Euroopa Komisjon märkinud enda kirjalikes seisukohtades, tuleb nentida, et lapse isa poolt esile toodud ja teises eelotsuse küsimuses esitatud asjaolud erinevad nendest kriteeriumidest ega ole järelikult otseselt asjakohased tuvastamiseks, kas lapse ja mõne muu liikmesriigi, käesoleval juhul Prantsuse Vabariigi vahel esineb eriline side. Kaks esimesena nimetatud asjaolu, nimelt see, et laps on selles liikmesriigis sündinud ja isa on selle kodanik, võivad aga siiski tõendada, et laps on selle liikmesriigi kodanik ja seega on täidetud määruse nr 2201/2003 artikli 15 lõike 3 punktis c nimetatud kriteerium.

- 30 Lõpuks tuleb rõhutada, et vastavalt määruse nr 2201/2003 artikli 15 lõikele 1 koostoimes selle määruse põhjendusega 13 „võib“ asja sisuliseks arutamiseks pädev liikmesriigi kohus juhul, kui selles sättes toodud kriteeriumid on täidetud, anda kohtuasja edasi teise liikmesriigi kohtule, milles on tema arvates paremad võimalused asja arutamiseks, kuid ta ei pea seda tegema. Liikmesriigi kohus, kes on vastava kohtuasja arutamiseks üldjuhul pädev, peab selleks, et taotleda kohtuasja üleviimist muu liikmesriigi kohtusse, suutma ümber lükata tugevat eeldust selle kasuks, et säilitada tuleb nimetatud määrusele vastav tema enda pädevus (27. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus D., C-428/15, EU:C:2016:819, punkt 49).
- 31 Eelotsusetaotluse esitanud kohtule tarviliku vastuse andmiseks tuleb kõigepealt märkida, et määruse nr 2201/2003 artikli 15 alusel saab kohtuasja üle viia teise liikmesriigi kohtusse ainult siis, kui täidetud on kolm tingimust, nimelt peab lapse ja selle teise liikmesriigi vahel olema side, asja sisuliseks arutamiseks pädev kohus leiab, et teise liikmesriigi kohtus on asja arutamiseks paremad võimalused, ja asja üleviimine on lapse parimates huvides, ilma et tekiks oht, et asjaomase lapse olukorda võidakse kahjustada (27. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus D., C-428/15, EU:C:2016:819, punktid 50, 56 ja 58).
- 32 Põhikohtuasja asjaoludel võib lapsel olla eriline side teise liikmesriigiga, milleks käesolevas asjas on Prantsuse Vabariik, sest tal võib olla selle liikmesriigi kodakondsus, nagu on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 29. Või ka seetõttu, et lapse isa, kes on üks vanemliku vastutuse kandjatest, harilik viibimiskoht on väidetavalt selles liikmesriigis.
- 33 Ent nagu Euroopa Kohus on juba rõhutanud, peab pädev kohus, milleks on käesolevas asjas Rumeenia kohus, võrdlema üldise läheduse sideme määra ja tugevust, mis seob asjaomast last määruse nr 2201/2003 artikli 8 lõike 1 alusel kohtu asukoha liikmesriigiga, erilise läheduse sideme määra ja tugevusega, mida kinnitavad üks või mitu määruse artikli 15 lõikes 3 loetletud asjaolu, mis vastaval juhul esinevad lapse ja teatava teise liikmesriigi vahel (27. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus D., C-428/15, EU:C:2016:819, punkt 54).
- 34 Selle määruse artikli 15 lõike 1 tähenduses „erilise sideme“ olemasolu ei mõjuta tingimata iseenesest küsimust, kas teise liikmesriigi kohtus on „asja arutamiseks paremad võimalused“ selle sätte tähenduses ega ka seda, kas eelmisele küsimusele jaatava vastuse andmisel on kohtuasja üleandmine sellele kohtule lapse parimates huvides. Pädev kohus peab tegema kindlaks, kas kohtuasja teise kohtusse üleviimine annab last puudutava otsuse tegemiseks tema enda menetlusse jätmisega võrreldes tegeliku ja konkreetse lisaväärtuse (27. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus D., C-428/15, EU:C:2016:819, punktid 55 ja 57).
- 35 Kui määruse nr 2201/2003 artikli 8 järgi pädev Rumeenia kohus jõuab järeldusele, et side lapse ja tema hariliku viibimiskoha liikmesriigi vahel, milleks käesolevas asjas on Rumeenia, on tugevam kui side teise liikmesriigiga, nimelt Prantsuse Vabariigiga, on see piisav, et mitte kohaldada määruse artiklit 15.
- 36 Järelikult tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse nr 2201/2003 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et kui üks või mitu selles ammendavalt toodud viiest alternatiivsest kriteeriumist lapse ja muu liikmesriigi kui tema hariliku viibimiskoha liikmesriigi erilise sideme tuvastamiseks on täidetud, võib selle määruse artikli 8 järgi pädev kohus asja arutamise üle anda kohtule, kus on temale lahendamiseks esitatud asja arutamiseks tema arvates paremad võimalused, kuid ta ei pea seda tegema. Kui pädev kohus jõuab järeldusele, et side lapse ja tema hariliku viibimiskoha liikmesriigi vahel on tugevam kui side teise liikmesriigiga, on see piisav, et mitte kohaldada selle määruse artiklit 15.

Kolmas küsimus

- 37 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 2201/2003 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et kui selle liikmesriigi, mille kohtu alluvusse kuulub asja sisuline arutamine, õigusnormid ja eelkõige menetlusnormid erinevad teise liikmesriigi, millega

asjaomasel lapsel on eriline side, vastavatest normidest, nimelt osas, mis puudutab asja arutamist kinnisel kohtuistungil ja spetsialiseerunud kohtunike poolt, võib see olla oluline tegur lapse parimaid huve arvestades, hindamaks küsimust, kas selle teise liikmesriigi kohtus on asja arutamiseks paremad võimalused.

- 38 Eelotsusetaotluse esitanud kohus toob välja, et põhikohtuasja ühe poole väitel on käesolevas asjas kohtuasja sisuliselt arutava ja teise liikmesriigi õigusnormides olulised erinevused ja ainult teisena nimetatud liikmesriigi õigusnormides on ette nähtud asja kinnisel kohtuistungil arutamine spetsialiseerunud kohtunike poolt, mis väidetavalt tähendab, et selle liikmesriigi kohtutes on põhikohtuasja arutamiseks paremad võimalused.
- 39 Lisaks sellele, et põhikohtuasja teine pool on selgelt vastu vaieldnud selliste erinevuste esinemisele, tuleb märkida, et kindlaks tehes, kas kohtuasja teise kohtusse üleviimine annab tegeliku ja konkreetse lisaväärtuse, võib pädev kohus muu hulgas arvesse võtta selle teise liikmesriigi menetlusnorme, näiteks asja lahendamiseks vajalike tõendite kogumise suhtes kohalduvaid norme. Pädev kohus ei tohiks aga võtta sellise hinnangu andmisel arvesse vastava teise liikmesriigi materiaalõigust, mida kohaldab viimati nimetatud liikmesriigi kohus seejärel juhul, kui asi antakse talle üle. Selline arvessevõtmine oleks vastuolus määruse nr 2201/2003 aluseks olevate liikmesriikide vahelise vastastikuse usalduse põhimõttega ning kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise põhimõttega (27. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus D., C-428/15, EU:C:2016:819, punkt 57).
- 40 Tuleb rõhutada, et liikmesriikide kohtute koostöö ja vastastikune usaldus peavad viima kohtuotsuste vastastikuse tunnustamiseni, mis on tõelise õigusruumi loomise nurgakivi (15. veebruari 2017. aasta kohtuotsus W ja V, C-499/15, EU:C:2017:118, punkt 50).
- 41 Eeltoodust järeldub, et pädev kohus võib määruse nr 2201/2003 artikli 15 alusel hindamisel arvesse võtta teise liikmesriigi seadusandluse alusel kohaldamisele kuuluvaid menetlusnorme, kui need mõjutavad konkreetselt selle liikmesriigi kohtu võimet kohtuasja paremini arutada, eelkõige lihtsustades tõendite kogumist ja tunnistajate ülekuulamist ning andes sellega lapse parimates huvides lisaväärtuse kohtuasja lahendamisel. Seevastu ei ole võimalik üldiselt ja abstraktselt asuda seisukohale, et sellised teise liikmesriigi õigusnormid, nagu neid on esile toonud põhikohtuasja üks pool, nimelt normid kohtuasja arutamise kohta kinnisel kohtuistungil ja spetsialiseerunud kohtunike poolt, kujutavad endast sellist tegurit, mida peab pädev kohus arvesse võtma hindamisel, kas kohtus on asja arutamiseks paremad võimalused.
- 42 Eeltoodud kaalutluste põhjal tuleb kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 2201/2003 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et kui selle liikmesriigi, mille kohtu alluvusse kuulub asja sisuline arutamine, õigusnormid ja eelkõige menetlusnormid erinevad teise liikmesriigi, millega asjaomasel lapsel on eriline side, vastavatest normidest, nimelt osas, mis puudutab asja arutamist kinnisel kohtuistungil ja spetsialiseerunud kohtunike poolt, ei ole see üldiselt ja abstraktselt selline oluline tegur lapse parimaid huve arvestades, hindamaks küsimust, kas selle teise liikmesriigi kohtus on asja arutamiseks paremad võimalused. Pädev kohus võib neid erisusi arvesse võtta ainult siis, kui need annavad last puudutava otsuse tegemiseks tema enda menetlusse jätmisega võrreldes tegeliku ja konkreetse lisaväärtuse.

Kohtukulud

- 43 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

1. Nõukogu 27. novembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000, artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et see on erand määruse nr 2201/2003 artiklis 8 ette nähtud üldisest kohtualluvusest, mille kohaselt määratakse liikmesriikide kohtute alluvus kindlaks lapse hariliku viibimiskohaga kohtusse pöördumise ajal.
2. Määruse nr 2201/2003 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et kui üks või mitu selles ammendavalt toodud viiest alternatiivsest kriteeriumist lapse ja muu liikmesriigi kui tema hariliku viibimiskoha liikmesriigi erilise sideme tuvastamiseks on täidetud, võib selle määruse artikli 8 järgi pädev kohus asja arutamise üle anda kohtule, kus on temale lahendamiseks esitatud asja arutamiseks tema arvates paremad võimalused, kuid ta ei pea seda tegema. Kui pädev kohus jõuab järeldusele, et side lapse ja tema hariliku viibimiskoha liikmesriigi vahel on tugevam kui side teise liikmesriigiga, on see piisav, et mitte kohaldada selle määruse artiklit 15.
3. Määruse nr 2201/2003 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et kui selle liikmesriigi, mille kohtu alluvusse kuulub asja sisuline arutamine, õigusnormid ja eelkõige menetlusnormid erinevad teise liikmesriigi, millega asjaomasel lapsel on eriline side, vastavatest normidest, nimelt osas, mis puudutab asja arutamist kinnisel kohtuistungil ja spetsialiseerunud kohtunike poolt, ei ole see üldiselt ja abstraktselt selline oluline tegur lapse parimaid huve arvestades, hindamaks küsimust, kas selle teise liikmesriigi kohtus on asja arutamiseks paremad võimalused. Pädev kohus võib neid erisusi arvesse võtta ainult siis, kui need annavad last puudutava otsuse tegemiseks tema enda menetlusse jätmisega võrreldes tegeliku ja konkreetse lisaväärtuse.

Allkirjad